

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

De oblationibus, & primitijs. Qu[a]estio 86.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

tè ad hæc, vel ad illa. Aliud verò est exterius sacrificium, quando actus exteriores aliarum virtutum in diuinam reuerentiam assumuntur. Quorum quidam cadunt sub præcepto, ad quos omnes tenentur; quidam verò sunt supererogationis, ad quos non omnes tenentur.

Ad primum ergo dicendum, quòd ad illa determinata sacrificia, quæ in lege erant præcepta, non omnes tenebantur. Tenebantur tamen ad aliqua sacrificia interiora vel exteriora, ut dictum * est.

In corp. art.

Ad secundum dicendum, quòd quamuis non omnes sciant explicitè virtutem sacrificiorum, sciunt tamen implicitè sicut & habent fidem implicitam, ut supra habitum * est.

q. 2. ar. 7.

Ad tertium dicendum, quòd sacerdotes offerunt sacrificia quæ sunt specialiter ordinata ad cultum diuinum, non solum pro se, sed etiam pro alijs. Quædam verò sunt alia sacrificia, quæ quilibet potest pro se Deo offerre, ut ex supradictis * patet.

In cor. 2.

QVÆST. LXXXVI.

art. 2.

De Oblationibus, & primitijs, in quatuor articulos diuisa.

art. 3.

Postea considerandum est de oblationibus, & primitijs.

- ¶ Et circa hoc quærentur quatuor.
- ¶ Primo, utrum aliqua oblationes sint de necessitate præcepti?
- ¶ Secundo, quibus oblationes debeantur.
- ¶ Tertio, de quibus rebus fieri debeant.
- ¶ Quarto, specialiter de oblationibus primitiarum, utrum ad eas homines ex necessitate teneantur?

ARTIC. I.

Utrum homines teneantur ad oblationes ex necessitate præcepti?

462

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd homines non teneantur ad oblationes ex necessitate præcepti. Non enim homines tempore Euangelij

c. 1. & se. extra de decimis.

1.2. q. 103
a. 3. c. 4

geli tenentur ad obseruanda caremonialia præcepta veteris legis, vt supra habitum * est. Sed oblationes offerre, ponitur inter caremonialia præcepta veteris legis. Dicitur enim Exod. 23. Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis. Et postea subditur, Non apparebis in conspectu meo vacuus. Ergo ad oblationes non tenentur nunc homines ex necessitate præcepti.

¶ 2 Præterea, Oblationes antequam fiant, in voluntate hominis consistunt: vt videtur per hoc quod Dominus dicit Matth. 5. Si offers munus tuum ad altare: quasi hoc arbitrio offerentium relinquatur. Postquam autem oblationes sunt factæ, non restat locus iterato offerendi eas. Ergo nullo modo aliquis ex necessitate præcepti ad oblationes tenetur.

¶ 3 Præterea, Quicumque aliquid tenetur reddere Ecclesiæ, si non reddat, potest ad id compelli per subtractionem ecclesiasticorum sacramentorum. Sed illicitum videtur his qui offerre noluerint, ecclesiastica sacramenta denegare: secundum illud Decretum sextæ synodi, quod habetur 1. q. 1. Nullus qui sacram communionem dispensat, à percipiente gratiam aliquid exigat: si vero exegerit, deponatur. Ergo non tenentur homines ex necessitate salutis ad oblationes.

Greg. 7. et hetur de Consecr. dist. 1. c. Ois christianus. q. prac. a. 3.

SED contra est, quod Gregorius * dicit, Omnis Christianus procuret ad missarum solemniam aliquid Deo offerre.

RESPONDEO dicendum, quod sicut dicuntur * est, nomen oblationis commune est ad omnes res quæ in cultum Dei exhibentur: ita quod si aliquid exhibeatur in cultum diuinum, quasi in aliquod sacrum, quod inde fieri debeat, consumendum: & oblatio est, & sacrificium. Vnde Exo. 29. dicitur, Offeres totum arietem in incensum super altare. Oblatio est Domino odor suauissimus victimæ Dei. Et Leu. 2. dicitur, Anima cum obtulerit oblationem sacrificij Domino, similia erit eius oblatio. Si verò sic exhibeatur, vt inc-

integrum maneat diuino cultui deputandum, vel in
 vsus ministrorum expendendum, erit oblatio & non
 sacrificium. Huiusmodi ergo oblationes de sui ratio-
 ne habent quòd voluntariè offerantur, secundum il-
 lud Exod. 25. Ab homine qui offert vltroqueus, acci-
 pietis eas. Potest tamen contingere quòd aliquis ad
 oblationes teneatur, quadruplici ratione. Primò qui-
 dem, ex præcedenti conventionè: sicut cum alicui cõ-
 ceditur aliquis fundus Ecclesiæ, vt certis temporibus
 certas oblationes faciat, quod tamen habet rationem
 census. Secundò, propter præcedentem deputationem,
 siue promissionem: sicut cum aliquis offert donatio-
 ne inter viuos, vel cum relinquit in testamento Ec-
 clesiæ aliquam rem mobilem vel immobilem in po-
 sterum soluendam. Tertio modo, propter Ecclesiæ
 necessitatem, puta, si ministri Ecclesiæ non haberent
 vnde sustentarentur. Quartò, propter consuetudinè:
 tenentur enim fideles in aliquibus solemnitatibus
 ad aliquas oblationes consuetas. Tamen in his duo-
 bus vltimis casibus remanet oblatio quodammodo
 voluntaria, scilicet quantum ad quantitatem, vel spe-
 ciem rei oblatae.

Ad primum ergo dicendum, quòd in noua lege
 homines non tenentur ad oblationes, causa solemnita-
 tarum legalium, vt in Exodo dicitur: sed ex quibus-
 dam alijs causis, vt dictum * est.

In co. 67.

Ad secundum dicendum, quòd ad oblationes fa-
 ciendas tenentur aliqui, & antequam fiant: sicut in
 primo, & tertio, & quarto modo & etiam postquam
 eas fecerint, per deputationem siue promissionem.
 Tenentur enim eas realiter exhibere quòd est Eccle-
 siæ per modum deputationis oblatum.

Ad tertium dicendum, quòd illi qui oblationes
 debitas non reddunt, possunt puniri per subtractionem
 sacramentorum, non per ipsum sacerdotem cui sunt
 oblationes faciendæ, ne videatur pro sacramentorum
 exhibitione aliquid exigere; sed per superiorem
 auctoritatem.

Sec. Sec. Vol. ij.

Y

AR-

463

Vtrum solum sacerdotibus debeantur oblationes?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod oblationes non solum sacerdotibus debeantur. Inter oblationes enim precipue videmus esse, quae hostiarum sacrificijs deputantur. Sed ea quae pauperibus dantur, in Scripturis hostiae dicuntur, secundum illud Hebr. ult. Beneficentiae, & communionis nolite obliuisci: talibus enim hostijs promeretur Deus. Ergo multo magis oblationes pauperibus debentur.

¶ 2 Præterea, In multis parochijs monachi de oblationibus partem habent. Alia autem est cura clericorum, alia monachorum, vt Hierony. * dicit.

Ergo non solum sacerdotibus oblationes debentur.

¶ 3 Præterea, Laici de voluntate Ecclesiae emunt oblationes, vt panes & huiusmodi. Sed non nisi, vt hæc in suos vsus conuertant. Ergo oblationes possunt etiam ad laicos pertinere.

SED contra est, quod dicit Canon Damasi Papæ, & habetur 10.* quæst. 1. Oblationes quæ intra sanctam Ecclesiam offeruntur, tantummodo sacerdotibus, qui quotidie domino seruire videntur, licet comedere & habere: quia in veteri testamento prohibuit Dominus panes sanctos comedere filijs Israel, nisi tantummodo Aaron & filijs eius.

RESPONDEO dicendum, quod sacerdos quodammodo constituitur sequester, & medius inter populum & Deum, sicut de Moyse legitur Deut. 5. Et ideo ad eum pertinet diuina dogmata & sacramenta exhibere populo. Et iterum ea, quæ sunt populi, puta preces & sacrificia & oblationes per eum Domino debent exhiberi, secundum illud Apost. ad Hebr. 5. Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, quæ sunt, ad Deum, vt offerat dona & sacrificia pro peccatis. Et ideo oblationes, quæ à populo, Deo exhibentur, ad sacerdotes pertinent, non solum vt eas in suos vsus conuertant, verum etiam vt fideliter eas dispensent. Partim quidem

ad Heliodorum de laude virtutis solitaris, à ms. 10. 1.

habetur 10. q. 1. c. Hanc consuetudinem.

dem expendendo eas in his quæ pertinent ad cultû
diuinum. Partim verò in his, quæ pertinent ad pro-
prium victum: quia qui altari deseruiunt, cum alta-
ri participant, vt dicitur 1. ad Corin. 9. Partim etiam
in vsu pauperum, qui sunt, quantum fieri potest, de
rebus ecclesiæ sustentandi: quia & Dominus in vsu
pauperum loculos habebat, vt Hieronym. * dicit su-
per Matth.

*refertur
simile 12
q. 1. c. ha-
bebat. Ex
Hierony.
Mat. 17.
in f. 1. 9.*

Ad primum ergo dicendum, quòd ea quæ paupe-
ribus dantur, sicut non propriè sunt sacrificia, dicun-
tur tamen sacrificia in quantum eis dantur propter
Deum: ita etiam secundum eandem rationem oblatio-
nes dici possunt: tamen non propriè dictæ, quia non
immediatè Deo offeruntur. Oblationes verò propriè
dictæ in vsu pauperum cedunt, non per dispensatio-
nem offerentium: sed per dispensationem sacerdotû.

Ad secundum dicendum, quòd monachi, siue alij
religiosi possunt oblationes recipere tripliciter. Vno
modo sicut pauperes per dispensationem sacerdotis
vel ordinationem Ecclesiæ. Alio modo si sint ministri
altaris; & tunc possunt accipere oblationes spontè
oblata. Tertio modo si parochiæ sint eorum: & tunc
ex debito possunt accipere oblationes, tanquam Ec-
clesiæ rectores.

Ad tertium dicendum, quòd oblationes, postquã
fuerint consecratæ, non possunt cedere in vsu lai-
corum: sicut vasa & vestimenta sacra. Et hoc modo
intelligitur dictum * Damasi Papæ. Illa verò quæ non
sunt consecrata, possunt in vsu laicorum cedere,
ex dispensatione sacerdotum, siue per modum dona-
tionis, siue per modum venditionis.

*citati in
arg. Sed
contra.*

ARTIC. III.

*Utrum homo possit oblationes facere de omnibus re-
bus licitè possessis?*

464

AD tertium sic proceditur. Videtur quod non possit
homo oblationes facere de omnibus rebus lici-
tè possessis. Quia secundum iura humana turpiter
facit meretrix in hoc, quòd est meretrix: non

Y 2 tamen

tamen turpiter accipit mercedem, & ita licitè possidet. Sed non licet de ea facere oblationem, secundum illud Deut. 23. Non offeres mercedem prostibuli in domo domini Dei tui. Ergo non licet facere oblationem de omnibus licite possessis.

¶ 2 Præterea, ibidem prohibetur quòd pretium canis non offeratur in domo Dei. Sed manifestum est, quòd pretium canis iustè venditi, iustè possidetur. Ergo non licet de omnibus iustè possessis oblationem facere.

¶ 3 Præterea, Malac. 1. dicitur. Si offeratis claudum & languidum, nonne malum est? Sed claudum & languidum animal, est iustè possessum Ergo videtur quod non de omni iustè possesso possit oblatio fieri.

SED contra est, quòd dicitur Prouer. 3. Honora Dominum de tua substantia. Ad substantiam autem hominis pertinet quicquid iustè possidet. Ergo de omnibus iustè possessis potest fieri oblatio.

Serm. 35.
ante me.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut Augustinus dicit in libro *de Verbis domini, Si deprædareris aliquem in validum, & de spolijs eius dares alicui iudici: si pro te iudicaret, tanta vis est iustitiæ, ut & tibi displiceret. Non est talis Deus tuus, qualis non debes esse nec & tu. Et ideo dicitur Eccl. 34. Immolatis ex iniquo oblatio est maculata. Unde patet quòd de iniustè acquisitis & possessis non potest oblatio fieri. in veteri autem lege, in qua figuræ seruiebatur, quædam propter significationem reputabantur immunda, quæ offerre non licebat. Sed in lege noua, omnis creatura Dei reputatur munda, ut dicitur ad Titum 1. Et ideo quantum est de se, de quolibet licitè possesso potest oblatio fieri. Per accidens tamen contingit quod de aliquo licitè possesso, oblatio fieri non potest: puta, si vergat in detrimentum alterius, ut si filius aliquis offerat Deo id unde debet patrem nutrire. Quod Dominus improbat Matth. 15. Vel propter scandalum, vel propter contemptum, vel aliquid aliud huiusmodi.

Ad

Ad primum ergo dicendum, quod in veteri lege prohibebatur oblatio de mercede proflibuli, propter immunditiam. In noua autem lege, propter scandalum: ne videatur Ecclesia fauere peccato, si de lucro peccati oblationem recipiat.

Ad secundum dicendum, quod canis secundum legem reputabatur animal immundum. Alia tamen animalia immunda redimebantur: & eorum pretium poterat offerri, secundum illud Leuit. vii. Si immundum animal est, redimet qui obtulerit. Sed canis nec offerebatur, nec redimebatur: tum quia idololatras canibus utebantur in sacrificijs idolorum: tum etiam quia significant rapacitatem, de qua non potest fieri oblatio. Sed hæc prohibitio cessat in noua lege.

Ad tertium dicendum, quod oblatio animalis cæci vel claudi reddebatur illicita tripliciter. Vno modo, ratione eius ad quod offerebatur. Vnde dicitur Malach. i. Si offeratis cæcum ad immolandum, nonne malum est? Sacrificia autem oportebat esse immaculata. Secundo, ex contemptu. Vnde ibidem subditur, Vos polluistis nomen meum in eo quod dicitis, Mensa domini contaminata est: & quod superponitur, contemptibile est. Tertio modo, ex voto precedenti, ex quo obligatur homo, vt integrum reddat quod vouit. Vnde ibidem subditur, Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum, & votum faciens immolat debile Domino. Et hæc causæ eisdem manent in lege noua: quibus tamen cessantibus non est illicitum.

ARTIC. IV.

Vtrum ad primitias soluendas homines teneantur?

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod ad primitias soluendas homines non teneantur. Quia Exod. 13. data lege primogenitorum, subditur, Erit quasi signum in manu tua: & ita videtur esse preceptum ceremoniale. Sed precepta ceremonialia non sunt seruanda in lege noua. Ergo neque primitiæ sunt soluendæ.

465

Y 3 ¶ 2 Præ-

¶ 2 Præterea, Primitiæ offerebantur domino pro speciali beneficio illi populo exhibitio. Vnde dicitur Deuter. 26. Tolles de cunctis frugibus tuis primitias, accedesque ad sacerdotem qui fuerit in diebus illis, & dices ad eum: Profiteor hodie coram domino Deo tuo quod ingressus sum terram pro qua iuravit patribus nostris, ut daret eam nobis. Ergo aliz nationes non tenentur ad primitias soluendas.

¶ 3 Præterea, Illud ad quod aliquis tenetur, debet esse determinatum. Sed non inuenitur, nec in noua lege, nec in veteri determinata quantitas primitiarum. Ergo ad eas soluendas non tenentur homines ex necessitate.

16. q. 7. c.
Decimas

SED contra est, quod dicitur 16.* quæst. 7. Oportet decimas & primitias quas iure sacerdotum esse sentimus, ab omni populo accipere.

RESPONDEO dicendum, quod primitiæ ad quoddam genus oblationum pertinent: quia Deo exhibentur cum quadam professione, ut habetur Deut. 26. Vnde & ibidem subditur, Suscipiens sacerdos cartallum, scilicet primitiarum de manu eius qui defert primitias, ponet ante altare domini Dei tui. Et postea mandatur ei quod dicat, Idcirco tunc offero primitias frugum terræ quas dominus dedit mihi. Offerebantur autem primitiæ ex speciali causa, scilicet in recognitionem diuini beneficii, quasi aliquis profiteatur se à Deo fructus terræ percipere; & ideo se teneri ad aliquid de huiusmodi Deo exhibendum: secundum illud 1. Paral. ultim. Quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi. Et quia Deo debemus exhibere id quod præcipuum est, ideo primitias quasi præcipuum aliquid de fructibus terræ, præceptum fuit Deo offerre. Et quia sacerdos constituitur pro populo in his quæ sunt ad Deum, ideo primitiæ oblatæ à populo in usum sacerdotum cedebant. Vnde dicitur Num. 18. Locutus est Dominus ad Aaron, Ecce dedi tibi custodiam primitiarum mearum. Pertinet autem ad ius naturale, ut homo ex rebus sibi datus

dati à Deo, aliquid exhibeat ad eius honorem. Sed quòd talibus personis exhibeatur, aut de primis fructibus, aut in tali quantitate, hoc quidem fuit in veteri lege iure diuino determinatum: in noua autem lege definitur per determinationem Ecclesiæ, ex qua homines obligantur, vt primitias soluant secundum consuetudinem patriæ, & indigentiam ministrorum Ecclesiæ.

Ad primum ergo dicendum, quòd cæremonialia propriè erant in signum futuri: & ideo ad præsentiam veritatis significatæ cessauerunt. Oblatio autem primitiarum fuit in signum præteriti beneficij; ex quo etiam debitum recognitionis causatur secundum dictamen rationis naturalis: & ideo in generali huiusmodi obligatio manet.

Ad secundum dicendum, quòd primitiæ offeruntur in veteri lege non solum propter beneficium fructuum terræ promissionis datæ à Deo, sed etiã propter beneficium fructuum terræ à Deo datorum. Vnde dicitur Deut. 26. Offero tibi primitias frugû terræ, quas Dominus dedit mihi Et hæc secunda causa, apud omnes est communis. Potest etiam dici, quòd sicut Iudæis speciali quodam beneficio terram promissionis contulit Deus, ita generali beneficio toti humano generi contulit terræ dominium, secundum illud Psal. 113. Terram dedit filijs hominum.

Ad tertium dicendum, quòd sicut * Hieron. dicit. Ex maiorum traditione introductum est, quòd qui plurimum, quadragesimam partem dabant sacerdotibus loco primitiarum: qui minimum, sexagesimam. Vnde videtur quòd inter hos terminos sint primitiæ offerendæ secundum consuetudinem patriæ. Rationabiliter tamen primitiarum quantitas non fuit determinata in lege: quia, sicut dictum * est, primitiæ dantur per modum oblationis, de cuius ratione est, quòd fiat voluntariæ.

*refertur
in dec. l.
3. tit. 30.
c. 1. à me.
illius.*

in co. ar.